

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра ФІНАНСІВ
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньою програмою «Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування»
на тему: «Оподаткування малого підприємництва»

Виконавець:

Студентка ЦЗВФН факультету

Ковтун Оксана Анатоліївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

професор кафедри фінансів, д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Волохова Ірина Семенівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2022

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність. В сучасному світі, процвітання кожної країни з ринковою економікою значно залежить від динамічного розвитку підприємництва, який і є основним її елементом. Особливе місце у складній системі підприємницької діяльності посідає малий бізнес, який робить вагомий внесок в загальну суму валового національного продукту, створює робочі місця, забезпечує надходження грошових ресурсів до бюджетів різних, сприяє формуванню середнього класу в суспільстві та має великий інноваційний потенціал. Розвиток малого підприємництва є запорукою соціально-економічного розвитку країни.

Система оподаткування є одним із найбільш дієвих засобів впливу на розвиток та ефективне функціонування малого підприємництва. В Україні оподаткування малого бізнесу має безліч проблемних питань, які потребують негайного вирішення. Про це свідчить невелика кількість малих підприємств в порівнянні з іншими країнами, рівень «тінізації» в країні, схеми оптимізації податків. Всі ці фактори негативно впливають на економіку нашої країни та на добробут населення. Саме тому на сьогодні є актуальним детальне дослідження та аналіз проблемних питань оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження та узагальнення теоретичних та практичних аспектів оподаткування малого підприємництва, а також обґрунтування можливих напрямів його вдосконалення в Україні на основі зарубіжного досвіду.

Реалізація поставленої мети обумовила виконання таких завдань дослідження:

- розкрити сутність малого підприємництва та його роль в ринковій економіці;
- дослідити державне регулювання та податкову підтримку діяльності малого підприємництва в Україні та країнах світу;

- проаналізувати процес оподаткування діяльності суб'єктів малого підприємництва на загальній системі оподаткування в Україні;
- проаналізувати процес оподаткування діяльності суб'єктів малого підприємництва на спрощеній системі оподаткування в Україні;
- дослідити зарубіжний досвід оподаткування малого бізнесу;
- обґрунтувати напрями вдосконалення систем оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні на основі зарубіжного досвіду.

Об'єктом дослідження є процес оподаткування малого підприємництва в Україні та в країнах світу.

Предмет дослідження є теоретичні та практичні сторони оподаткування малого підприємництва в Україні.

Методи дослідження. У випускній роботі були використані такі наукові методи: при дослідженні сутності та ролі малого підприємництва в ринковій економіці – методи індукції, дедукції, порівняння та діалектичний; при аналізі статистичного матеріалу використовувалися статистичний, узагальнюючий методи та графічний метод зображення даних; при дослідженні проблемних питань та напрямів вдосконалення системи оподаткування малого підприємництва застосовувався метод логічного узагальнення та метод порівняння.

*Інформаційна база*ю кваліфікаційної роботи є законодавчі та нормативно-правові акти України: Податковий кодекс України, Закони України, Укази Президента, Постанови Верховної Ради та Уряду України з питань оподаткування. Статистичні матеріали Державної податкової служби, Державної служби статистики України, Міністерства фінансів України, інформаційні ресурси мережі Інтернет та власні аналітичні розрахунки.

Обсяг та структура роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 62 найменувань та 6-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 78 сторінок. Основний зміст викладено на 65 сторінках. Робота містить 12 таблиць, 3 рисунки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «МАЛЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В СТРУКТУРІ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ» розкрито сутність малого підприємництва та його роль у національній економіці; розглянуто особливості державного регулювання та податкової підтримки малого бізнесу в Україні.

У другому розділі «АНАЛІЗ ДІЮЧИХ СИСТЕМ ОПОДАТКУВАННЯ ДЛЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ» проаналізовано процес оподаткування діяльності суб'єктів малого підприємництва в Україні, на загальній та спрощеній системі; проаналізовано податкові надходження від суб'єктів малого підприємництва до бюджетів різних рівнів.

У третьому розділі «ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ» досліджено зарубіжний досвід оподаткування малого бізнесу та перспективи його застосування в Україні; визначено та обґрунтовано напрями вдосконалення систем оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні на основі зарубіжного досвіду.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Визначено, що мале підприємництво є самостійною, на власний ризик, під власну майнову відповідальність ініціатива, діяльність суб'єктів господарювання, що характеризується прагненням до інновацій, незначними обсягами виробництва, ґрунтується на використанні економічних ресурсів та спрямована на отримання фінансового-економічного і соціального результату. Основними перевагами малого бізнесу виділено: мобільність; динамічність; інноваційний потенціал; сприяння створенню здорового конкурентного середовища та формуванню середнього класу в суспільстві; сприяння вирівнюванню диспропорцій економічного розвитку територій та регіонів країни; покращує інноваційно-інвестиційний потенціал економіки країн в

цілому. Малий бізнес виконує важливу роль двигуна соціально-економічного та науково-технічного прогресу у світі, що робить його пріоритетною сферою економічного розвитку країн.

2. Встановлено, що розвиток сектору малого підприємництва неможливий без участі та підтримки держави, навіть у високорозвинених країнах світу. Методами державного регулювання підприємницької діяльності є: проведення грошово-кредитної політики, лібералізація податкового та амортизаційного законодавства, ціноутворення, правові та адміністративні обмеження і заборони, державне замовлення, державна реєстрація, ліцензування.

3. Виявлено, що оподаткування є однією з найважливіших форм державної підтримки малого підприємництва. Було виділено такі основні податкові інструменти підтримки малого бізнесу: спрощені системи оподаткування, обліку та звітності; податкові пільги; податкові знижки; податкові кредити; податкові канікули та спеціальні режими амортизації. В Україні, для підтримки малого підприємництва застосовується спрощена система оподаткування, що є не достатнім.

4. В Україні для суб'єктів малого підприємництва існує дві системи оподаткування: загальна (22%) та спрощена (78%). При аналізі загальної системи оподаткування було встановлено, що вона є доволі складною для малого бізнесу, і в організаційному плані і в сплаті та нарахуванні численних податків. Та все ж таки вона є оптимальною для тих підприємств, які мають значні витрати або хочуть займатися діяльністю, якої не має в переліку дозволених на спрощеній системі.

5. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності є важливою формою державної підтримки суб'єктів малого підприємництва в Україні, тому вона є і найпопулярнішою серед них. Дана система представлена чотирма групами. Найвигідніша фінансово, після проведеного дослідження, виявилася друга група та третя (за ставкою 5%). Головним податком спрощеної системи є єдиний. Основними платниками єдиного податку є фізичні особи-підприємці (70%). Надходження єдиного податку мають тенденцію до зростання та

складають більше половини місцевих податків. Частка єдиного податку в ВВП та в структурі прибуткових податків є досить малою, але має тенденцію до зростання, що є позитивним. Встановлено, що спрощена система в Україні сприяє стимулюванню розвитку малого підприємництва, хоч і малими темпами.

6. Дослідження досвіду оподаткування малого підприємництва в країнах світу показало, що найрозповсюдженіших податковими інструментів розвинених країн світу є: система пільг та звільнень (Великобританія, Франція, Німеччина); диференційовані ставки (США, Великобританія); прискорена амортизація (США, Франція); спрощена процедура обліку і звітності (США, Великобританія); стимулювання науково-дослідної діяльності (Франція, Великобританія, США); спеціальні режими оподаткування (Франція).

7. Обґрунтовано такі основні заходи, для усунення недоліків в оподаткуванні малого бізнесу в Україні:

- для вдосконалення спрощеної системи - збільшення рівнів доходу для I та II групи єдиного податку та розробка системи ставок єдиного податку, диференційовану за видами діяльності підприємств;
- для загальної системи: спрощення реєстрації, обліку та звітності; введення звільнень від оподаткування новостворених підприємств в пріоритетних галузях, на перші три роки з обов'язковим реінвестуванням ними половини чистого прибутку; ввести шкалу ставок податку на прибуток, яка буде залежати від розмірів прибутку підприємств; збільшення ліміту доходу підприємств, після якого обов'язкова реєстрація платником ПДВ; запровадити режим прискореної амортизації на комп'ютерне обладнання для підприємств з малими доходами, щоб прискорити період окупності малих підприємств.

Результатом реалізації даних заходів повинен стати ефективний розвиток сектору малого підприємництва, формування середнього класу в суспільстві, та соціально-економічний розвиток країни в цілому.